

KÁLMÁN Zsolt

A Magyar Királyi Csendőrség tevékenysége Somogy vármegyében a megalakítástól 1903-ig

A Magyar Királyi Csendőrség megszervezése az Országgyűlés törvényalkotása¹ alapján történt, melynek ütemezési ciklusait tekintve a VI. (székesfehérvári) csendőrkerület felállítása – párhuzamosan az V. (pozsonyi) csendőrkerülettel – 1883. év végére fejeződött be. A szervezés eredményeként az új kerületek állománya 1884. január 1-ével megkezdte a szolgálatot.²

A székesfehérvári kerület lényegében a Dunántúl területét teljes egészében lefedte (nagysága meghaladta a 40 ezer négyzetkilométert, lakossága a 2,4 milliót), mely 10 vármegyét – Fejér, Veszprém, Tolna, Sopron, Moson, Győr, Vas, Baranya, Somogy, Zala - és 4 törvényhatósági jogú várost – Székesfehérvár, Győr, Pécs, Sopron – foglalt magába. **(I. sz. melléklet)** A tisztikar a kerület működésének megkezdésekor létszámszerűen ugyan feltöltött volt, azonban 6 fő még próbaszolgálatot teljesített: PAPP Arthúr főhadnagy a cs. és kir. 76. gyalog ezred, ZIEGLER Károly főhadnagy a cs. és kir. 82. gyalog ezred, SÁRKÖZY Kázmér hadnagy a magyar királyi 7. honv. huszár ezred, MATEKOVICS Lajos hadnagy a magyar királyi 38. honv. zászlóalj, NEMESSZEGHY László hadnagy pedig a magyar királyi 3. honvéd zászlóalj állományából, PEÉR Mátyás főhadnagyot nyugállományból hívták vissza.³ A csendőrkerületben ekkor 17 fő tiszt és 768 fő beosztott kezdte meg a szolgálatteljesítést, melyből Somogy vármegyében 1 fő tiszt és 114 fő csendőr vigyázta a rendet.⁴ Ahhoz azonban, hogy a száraz statisztikai adatok mögé lássunk, indokolt áttekinteni a vizsgált időszakban bekövetkezett szervezeti és létszámváltozásokat:

A vármegyében a csendőri szervezetek diszlokációja az egy szakaszos modell szerint került kialakításra, mely egységet a pécsi székhelyű szárnyparancsnokság irányította. Ezen struktúra gyakorlatilag csak fél évig működött, hiszen a vármegye közbiztonsága ennél többet kívánt, melynek megfelelően 1884. június 1-étől a pécsi szakasz kétfelé vált (bár ez akkor csak a meglévő őrsök bontását jelentette, nem járt bővítéssel), illetve a korábbi kaposvári szakaszparancsnokság mellett megszervezésre került a marcali szakaszparancsnokság, mely szervezeti modell 1893. január 1-ig változatlan formában működött.⁵ 1893. január 1-én történt meg a csurgói szakasz felállítása, melyet a vizsgált időszakon belül már csak egy változás követett: 1894. január 1-ével Somogy vármegye önálló csendőrségi szárnyrá vált Kaposvár székhellyel.⁶ A szervezeti sémák változásai folyamatos diszlokációs bővülését, vele együtt az állomány létszámviszonyainak növekedését is jelentette. **(II. sz. melléklet)** A csendőr őrs, bár a szervezeti struktúra legalsó szintjén – melyet végrehajtói szintként lehet aposztrofálni - helyezkedett el, eredményeivel és kudarcaival kulcsfontosságú szerepet töltött be az egész szervezet megítélésében.⁷

A csendőrség létszámviszonyainak áttekintése során megállapítható, hogy az irányításban, vezetésben dolgozók létszámát mindvégig igyekeztek a minimumon tartani, ezzel párhuzamosan a végrehajtói állományt pedig erősíteni. Ezen állítás egyértelműen alátámasztható, mivel törzse legalsó szinten csak a kerületnek volt, az is gyakorlatilag csak szűk, 6-10 fős állománnyal. A szárnyparancsnoknak nem volt, a szakaszparancsnokok is csak őrmesterekkel, mint „kvázi” helyettesekkel rendelkeztek, akik általában – persze ez alól is volt kivétel – a szakasz székhelyi őrs állományába kerültek integrálásra, esetenként még az őrsvezetői feladatoknak is eleget téve. (A későbbiekben rendszeresített törzs-őrmesteri – számvivői – kategória, mely a szárnyparancsnokot mentesítette a nem szakmai feladataitól, ugyancsak őrsállományba került.)⁸ Az effektív vezetői, azaz a tiszt állomány vármegyei arányának alakulása tendenciózusan - megerősítendő az előbbi állítást - mivel a vizsgált időszak során 0,9% és 2,2 % között változott.⁹ **(III. és IV. sz. mellékletek)**

A közbiztonság fenntartása érdekében – mely részben eltért a későbbi rendvédelmi szervezetek gyakorlatától – az úgynevezett „nyílt” módszerekre fektették a hangsúlyt, mely a megelőző csendőri jelenlétet jelentett, ennek során három formát alkalmaztak:

- a **rendes szolgálat**, mely az őrs mindennapi életét jelentett, gyakorlatilag az őrsparancsnok által előre tervezett módon került végrehajtásra, s amelynek lényege a kötelező portyázás, a naponta, periodikusan ismétlődő járőrözés volt;
- **felhívás, vagy megkeresés folytán teljesített szolgálat** csendőrség és a polgári hatóságok közötti együttműködés teljesítése, illetve
- az **ellenőrző szolgálat**, mely az őrsparancsnok feladatát képezte, tulajdonképpen az állomány részére meghatározottak kontrollálása volt.

Említést kell tenni a negyedik szolgálatteljesítési formáról, mely nem kötődik szorosan a közterülethez, azonban jellegénél fogva indokolt az említése. Ez az **őrsön belül teljesített** – azaz **belső** – **szolgálat**, amely tulajdonképpen a laktanyai feladatok ellátását jelentette. Ezen szolgálati forma viszony-

lag széles spektrumot ölelt fel, hiszen a sópréstől a tüzelő hasogatásáig terjedt, azaz a háttérteremtette meg ahhoz, hogy mind az őrs állománya, mind pedig annak körülményei mindig biztosítsák az azonnali hadrafoghatóságot.¹⁰

Nem feledkezhetünk meg a vizsgálat tárgyát képező időszak büntetőjogi szempontú jogszabályairól sem, hiszen ezek képezték a csendőrség tevékenységének jogszabályi alapját.¹¹ Az érintett jogszabályokat tartalmazó büntető törvénykönyv 1880. szeptember 1-én lépett hatályba.¹²

A fentiek ismeretében tekinthető csak át a kellő objektivitással a csendőrök által végzett, a vármegye közbiztonsági viszonyait meghatározó tevékenység. A tevékenység dokumentálására szolgáló statisztikai lapok hat rovatból álltak: feljelentés, letartóztatás, egyéb események és cselekmények, felszólított szolgálat, egyéb szolgálat és fertőző betegségekről szóló táblázatok. A feljelentéseket ad hoc jelleggel rögzítették. Nem derül ki belőlük, hogy a feljelentésre büntett, vétség, vagy kihágás miatt került sor megtételre. **(V. sz. melléklet)** A személyes szabadságot korlátozó intézkedések közül az elfogások a csendőri intézkedések egyik sarkalatos pontját képező kényszerintézkedések voltak, mivel az intézkedés alá vont személyt korlátozták szabad mozgásában és akaratnyilvánításában. Az elfogások tekintetében két formát lehet megkülönböztetni melyek az alábbiak: felszólított szolgálat során végrehajtott elfogás, külön utasítás nélkül végrehajtható elfogás.¹³ **(VI. és VII. sz. melléklet)**

Az egyéb eseményeket és cselekményeket csupán részlegesen regisztrálták. A személyes szabadságot korlátozó intézkedésekhez hasonlóan erre a részre is jellemző a spontánitás, mely a gyakorlatban azt jelenti, hogy nem került előre meghatározásra a nyomtatványon a jelentésre kötelezett események és cselekmények köre, hanem azokat a bekövetkezés függvényében mutatózták ki. A legjellemzőbbek közülük a lopás, a rablás, illetve a tüzeset (gyújtogatás) volt. **(VIII. sz. melléklet)**

A felszólított szolgálat rész az alábbiak szerint tagolódott: letartóztatás, rabkísérés, postai fedezet, segélyszolgálat, fogoly őrzés, elővezetés és egyéb.¹⁴

Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő csendőri erők felszólított szolgálat során kifejtett tevékenysége a szolgálati teendők jelentős hányadát alkotta. **(IX. sz. melléklet)** A felszólított szolgálatok alkalmával végzett tevékenységek száma meglehetősen hullámzó volt, hiszen maximum 1410 eset és minimum 414 eset között mozgott. Az esetek belső megoszlása jellemzően tükrözi a csendőrség alkalmazásának változásait. **(X. sz. melléklet)**

Az adatokat értékelve megállapítható, hogy a legjellemzőbb – igaz csak 1899-ig – az egyéb kategória előfordulása. Annak folyamatos csökkenése vezetett az 1902-es évek elején regisztrált minimum értékhez.

Az egyéb kategóriához hasonlóan 1899-től a letartóztatások és a rabkísérések is folyamatos csökkenő számban kerültek végrehajtásra, azonban az esetek belső átstrukturálódása ellensúlyozta kiesésüket.

A fenti három tevékenység háttérbe szorulásával jelentősen megnövekedett az elővezetések, illetve a segély szolgálatok száma.

A posta fedezet a kezdeti időszakhoz képest 1893-tól jelentősen csökkent.

A fogoly őrzések végrehajtására hullámlás a jellemző: míg az időszak elején és végén alig kerül rá sor, addig a közepén jellemzővé vált.

A periódus elején a csendőrséget az arra jogosultak gyakorlatilag szinte mindenre, amire csak lehetett igénybe vették, mely 1888-ban csúcsondott ki 1410 esettel. Természetesen ez – ismerte az akkori létszámviszonyokat – jelentős erőt és energiát kötött le, ami a közbiztonsági tevékenységtől történő elvonást jelentette. A periódus végére a felszólított szolgálatok száma jelentősen csökkent, belső összetételük tekintetében is letisztulás következett be.

Az egyéb szolgálaton a vasúti ügyeletet, a vásár ügyeletet, a búcsú ügyeletet, a fürdő ügyeletet, a hajóállomás ügyeletet, a folyami átkelési ügyeletet és az éjjeli őrök ellenőrzését értették.

A szolgálatok összetételüket tekintve kétféle képet mutatnak: míg az ügyeletek statikus, helyhez kötött – gyakorlatilag felügyeleti - szolgálati formát jelentenek, addig az éjjeli őrök ellenőrzésére a járőr szolgálat teljesítése során került sor, azaz dinamikus feladat végrehajtás volt. **(XI. és XII. sz. melléklet)**

Az adatokat vizsgálva megállapítható, hogy a vasúti ügyeletek mindvégig jelenlévő túlnyomó többsége a vasúti közlekedés fontosságát jelzi. A korabeli vidéki Magyarország életében a vasút kulcsfontosságú szerepet töltött be, melyből következően a vasúti közbiztonsági viszonyok stabilitása döntő fontossággal bírt mind a társadalom, mind a gazdaság szempontjából. A csendőri erők koncentrációja egyértelműen ennek tudható be.

A vidéki Magyarország – így Somogyország – tekintetében a vásárok évszázadokra visszatekintő hagyományt jelentettek. Kiemelt helyet foglaltak el a vidéki emberek életében, hiszen a vásárok szol-

gáltak szervezett „kikapcsolódásuk” eltöltésének színterül, ott adhatták el áruikat és elégíthették ki szükségleteiket. Mivel a vásárok alkalmával viszonylag kis helyen sok ember koncentrált kiemelt feladatot jelentett a közrend fenntartása.

Ugyan ez állapítható meg a búcsúk vonatkozásában, azzal a különbséggel, hogy azok gyakorisága – tekintettel valamilyen ünnephez kötöttségükre – elmaradt a vásárokéttól.

A fürdő ügyeletek szükségessége a szervezett üdülések megjelenésével magyarázható. A vásárokhhoz, illetve a búcsúkhöz hasonlóan az üdülő övezetekben is jelentős számú közönség koncentrációja jellemző. Kriminálitási szempontból veszélyeztetettségük hatványozott.

A vármegye csak Balaton-parti területeire jellemző fürdő ügyeletek végrehajtását a kezdeti időszakban a szervezetszerű csendőrörsök végezték. A fürdőkülönítmények felállításával azonban ez tisztán csak a különítmények feladatát képezte.

A hajóállomás ügyeletek, melyek a Balatonra, illetve a Drávára, valamint a folyami átkelési ügyeletek, melyek csak a Drávára voltak a vármegyében jellemzők viszonylag kis számban fordultak elő.

A csendőrség szolgálatteljesítési mutatóit ugyan nem tartalmazzák a rendelkezésre álló kimutatók, azonban az éjjeli őrk ellenőrzési mutatói viszonylag pontos támpontot nyújtanak, legalább a becslést értékek megállapításához.

Mivel a csendőrség – mint a közbiztonsági viszonyok fenntartására hivatott szervezet – örsei működési területük rendjéért felelősek voltak¹⁵, ezért alapvető érdekük volt a bűncselekmények megelőzése, melyet egyfelől a preventív jelenléttel, másfelől viszont a bizonyos keretek közötti személy- és vagyonbiztonság szavatolására fenntartott éjjeli őrk folyamatos ellenőrzésével (ébred tartásával) érthettek el, hiszen ha az őr végezte a dolgát, nem történhetett bűncselekmény, vagy ha mégis megszakíthatta azt és az elkövetők felismerésével, vagy pontos személyleírás adásával biztosíthatta a csendőri nyomozás eredményességét.

Tekintettel a fentiekre a csendőröknek tehát maguk kímélése céljából is érdekükben állt az éjjeli őrk ellenőrzése, melyet a statisztikai adatok alapján meg is tettek. Az esetek száma 1902-re gyakorlatilag megnégyszereződött.

A fertőző betegségek tekintetében mind az emberrel, mind az állatokkal kapcsolatos betegségek is relevánsak voltak.

A statisztikák havi gyakorisággal megküldésre kerültek a vármegye vezetésének, mely példányokat szöveges részzel is kiegészítették, amely az adott hónap közigazgatási területre jellemző „nagyobb” eseményeit tartalmazta.

A külalak tekintetében megállapítható, hogy azok kézzel rajzolt és kitöltött táblázatok voltak.

A csendőrség által felmutatott eredményekről napjainkban is elismeréssel beszélnek a rendvédelmi testületek szakemberei és a laikusok egyaránt. Bár a testület több mint egy emberöltővel ezelőtt fejezte be működését, az idős emberektől még hallani lehet elbeszéléseket, hogy: „Ha megjelentek a falu egyik végén a csendőrök, akinek félnivalója volt tőlük, az a falu másik végén szaladt előlük.” Természetesen ez a megállapítás nem tükrözi híven a testület a magyar vidék közbiztonsági viszonyainak javítása érdekében folytatott mindennapos küzdelmét, azonban adalékul szolgálhat ahhoz.

Az előzőekben ismertetett adatok „csak” számok, nem adják vissza azt az odaadást, hivatástudatot és nem egyszer a szenvedést, mely mögöttük állt.

Ennyi év távlatából már nem tudjuk pontosan megítélni, hogy a tevékenységi mutatók jók, vagy rosszak voltak, azt hiszem elég azonban annyi a kor társadalmi-politikai háttéréről, hogy a negyedéves vármegyei alispáni beszámolók a legtöbb esetben a közbiztonsági viszonyokról csak annyit tartalmaztak, hogy azok jók.

Véleményem szerint ez napjainkban is dicséretként értékelhető, hiszen a rendvédelmi szervezetek régen is és most is akkor végezték/végzik jól a munkájukat, ha nem történik olyan esemény, mely említést érdemel.

Jegyzetek:

¹ 1881/III. tc. a közbiztonsági szolgálat szervezéséről

² PARÁDI József: A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági szervezete a Magyar Királyi Csendőrség, *Belügyi Szemle*, XXXVII. évf. (1989.) 2. sz. 35-40. p.

³ Somogy Megyei Levéltár. Alispáni iratok. 1883. 13 057. sz.

⁴ Loc. cit.

⁵ Somogy Megyei Levéltár. Alispáni iratok. 1884. 1607. sz.

⁶ Somogy Megyei Levéltár. Alispáni iratok. 1894. 191. sz.

⁷ – FORRÓ János: A csendőrség története. A csendőr őrs. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, IV. évf. (1993.) 4. szám 132-151. p., A tanulmány korábbi változata 1992. szeptember 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos

konferenciasorozatnak a „Dualista Magyarország rendvédelme” című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- KAISER Ferenc: Az őrs mindennapi élete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8. szám 46-56. p., A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül - Budapestig” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- TAMÁSKA Endre: Egy csendőr őrs országos tekintélye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, IX. évf. (1999.) 10. szám 12-18. p., A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. (A szerk.)

⁸ PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség megalakulása és működése 1881-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8. szám 73-83. p., A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül - Budapestig” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

⁹ V.ö. 3., 5. és 6. jegyzettel

¹⁰ PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. *Hadtörténelmi Közlemények*, CI évf. (1988) 1. sz. 56-92. p.

¹¹ 1875/V. tc. a magyar büntető törvénykönyv, a büntettekéről és a vétségekről.

1879/XL. tc. a magyar büntető törvénykönyv a kihágásokról.

¹² 1880/XXXVII. tc. a magyar büntető törvénykönyvnek (1878/V. tc. és 1879/XL. tc.) életbe léptetéséről.

¹³ *Utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára*. Budapest, 1881, Pesti Könyvnyomda Rt.

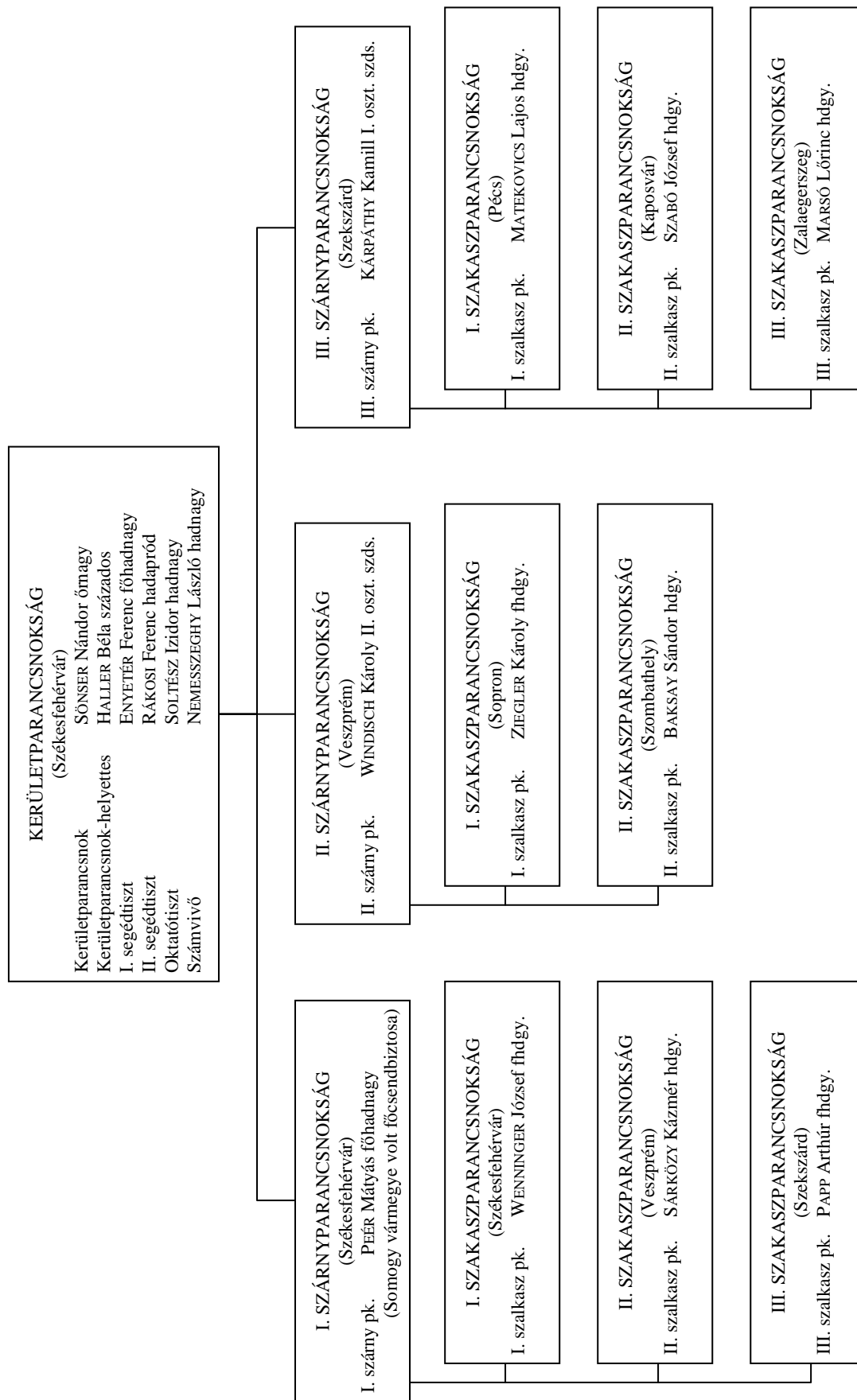
¹⁴ Loc. cit. 87-128. p.

¹⁵ Loc. cit.

Mellékletek jegyzéke

<i>I. sz. melléklet</i>	
A székesfehérvári csendőrkerület szervezeti felépítése, a tiszt kar első tagjai	30
<i>II. sz. melléklet</i>	
A Somogy megyei csendőrség diszlokációja és a személyi állomány elosztása	31
<i>III. sz. melléklet</i>	
A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjaira eső működési terület és lakosság 1884-1902.	31
<i>IV. sz. melléklet</i>	
A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő része személyi állománycsoportjainak egymáshoz viszonyított aránya 1884-1902.	32
<i>V. sz. melléklet</i>	
A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által tett feljelentések 1884-1902.	32
<i>VI. sz. melléklet</i>	
A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által felszólított szolgálat ellátása során végrehajtott elfogások 1884-1902.	33
<i>VII. sz. melléklet</i>	
A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által külön utasítás nélkül végrehajtott elfogások 1884-1902.	33
<i>VIII. sz. melléklet</i>	
A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által regisztrált egyéb események és cselekmények 1884-1902.	34
<i>IX. sz. melléklet</i>	
A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által felszólított szolgálat során megvalósított tevékenységek 1884-1902.	34
<i>X. sz. melléklet</i>	
A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által a felszólított szolgálat részeként megvalósított tevékenységfajták egymáshoz való viszonya 1884-1902.	35
<i>XI. sz. melléklet</i>	
A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által megvalósított ügyeleti szolgálatok 1884-1902.	35
<i>XII. sz. melléklet</i>	
A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által megvalósított éjjeli őrs ellenőrzések 1884-1902.	36

A székesfehérvári csendőrkerület szervezeti felépítése, a tiszti kar első tagjai

Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1883/13057. sz.

A Somogy megyei csendőrség diszlokációja és a személyi állomány elosztása

Időszak	Kaposvári szakasz		Marcali szakasz		Csurgói szakasz	
	őrs	fő	őrs	fő	őrs	fő
1884.07.01-	13	66	11	56		
1885.	13	68	14	72		
1886.	3	68	14	72		
1887.	14	73	15	77		
1888.	16	84	13	66		
1889.	19	96	14	72		
1890.	19	96	14	72		
1891.	20	101	14	72		
1892.	20	101	14	72		
1893.	12	62	10	52	12	60
1894.	12	63	10	52	12	60
1895.	12	63	10	52	12	60
1896.	12	63	10	52	12	60
1897.	12	63	10	52	12	60
1898. 01. 01.	12	63	10	52	12	60
1898. 07. 01.	3	68	11	57	13	67
1899.	13	69	11	57	13	68
1900.	13	69	11	57	13	68
1901.	13	69	11	57	13	68
1902.	13	69	11	57	13	68
1903.	Nem áll adat rendelkezésre					

Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1884-1903. 1884/2305, 1885/51, 1886/76, 1887/63, 1888/622, 1889/564, 1890/818, 1891/766, 1892/810, 1893/806, 1894/842, 1895/810, 1896/769, 1897/864, 1898/1008, 1899/410, 1900/204, 1901/210, 1902/219. sz.

A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjaira eső működési terület és lakosság 1884-1902.

Év	Tiszt		Beosztott		Összesen	1 csendőrré jutó terület (km2)*	1 csendőrré jutó lakosság (fő)**
	fő	%	fő	%			
1884.	1	0,9	114	99,1	115	58,51	3003
	2	1,8	122	98,2	124	54,95	2806
1885.	2	1,8	122	98,2	124	54,95	2806
	2	1,4	140	98,6	142	47,89	2446
1886.	2	1,4	140	98,6	142	47,89	2446
1887.	2	1,3	150	98,7	152	44,7	2282
1888.	2	1,3	150	98,7	152	44,7	2282
1889.	2	1,2	168	98,8	170	39,91	2038
1890.	Nem áll adat rendelkezésre						
1891.	2	1,1	173	98,9	175	38,75	1979
1892.	2	1,1	173	98,9	175	38,75	1979
1893.	3	1,7	174	98,3	177	38,53	1968
1894.	4	2,2	175	97,8	179	38,31	1956
1895.	4	2,2	175	97,8	179	38,31	1956
1896.	4	2,2	175	97,8	179	38,31	1956
1897.	4	2,2	177	97,8	181	37,88	1934
1898.	4	2,2	177	97,8	181	37,88	1934
	4	2	192	98	196	34,92	1783
1899.	4	2	194	98	198	34,56	1765
1900.	4	2	194	98	198	34,56	1765
1901.	4	1,9	207	98,1	211	32,39	1654
1902.	4	1,9	207	98,1	211	32,39	1654

* Somogy Vármegye területe: 6705 km² ** Somogy Vármegye lakossága az 1910. évi népszámlálás adatait figyelembe véve 365.910 fő, tekintettel azonban arra, hogy Kaposváron belül – mivel az rendezett tanácsú város volt – a csendőrség nem volt illetékes, Kaposvár város lakosságát – 23.528 fő (ugyancsak az 1910. évi népszámlálás adatait figyelembe véve) – nem vehettem figyelembe. A fentiek alapján az 1 csendőrré jutó lakosságot 342.382 fő vonatkozásában tekintetem.

Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1884-1903. 1884/2305, 1885/51, 1886/76, 1887/63, 1888/622, 1889/564, 1890/818, 1891/766, 1892/810, 1893/806, 1894/842, 1895/810, 1896/769, 1897/864, 1898/1008, 1899/410, 1900/204, 1901/210, 1902/219. sz.

**A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő részé
személyi állománycsoportjainak egymáshoz viszonyított aránya 1884-1902.**

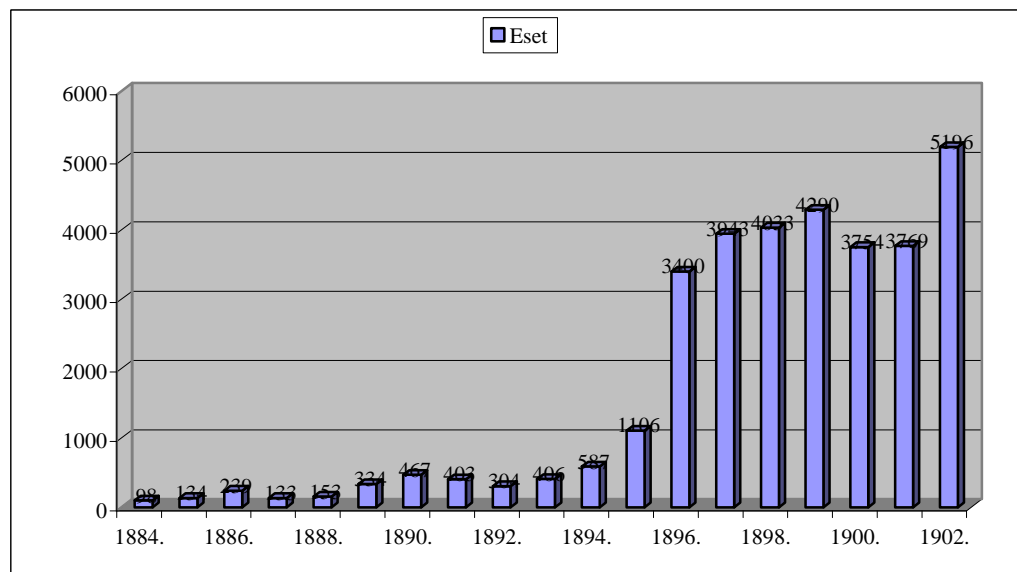
Év	Törzsőrmester		Járásőrmester		Őrmester		Őrsvezető		Csendőr		Összesen
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	
1884.	-	-	-	-	1	0,87	24	21,05	89	78,07	114
	-	-	-	-	2	3,22	24	19,67	96	78,68	122
1885.	-	-	-	-	1	0,87	24	21,05	89	78,07	122
	-	-	-	-	2	1,42	27	19,28	111	79,28	140
1886.	-	-	-	-	2	1,42	27	19,28	111	79,28	140
1887.	-	-	-	-	2	1,33	29	19,33	119	79,33	150
1888.	-	-	-	-	2	1,33	29	19,33	119	79,33	150
1889.	-	-	-	-	2	1,19	33	19,64	133	79,16	168
1890.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1891.	-	-	-	-	2	1,15	34	19,65	137	79,19	173
1892.	-	-	-	-	2	1,15	34	19,65	137	79,19	173
1893.	-	-	-	-	3	1,72	34	19,54	137	78,73	174
1894.	-	-	-	-	4	2,28	34	19,42	137	78,28	175
1895.	-	-	-	-	4	2,28	34	19,42	137	78,28	175
1896.	-	-	-	-	4	2,28	34	19,42	137	78,28	175
1897.	-	-	-	-	5	2,82	33	18,64	139	78,53	177
1898.	-	-	-	-	5	2,82	33	18,64	139	78,53	177
	-	-	-	-	6	3,12	35	18,22	151	78,64	192
1899.	-	-	-	-	6	3,09	35	18,04	153	78,86	194
1900.	-	-	-	-	6	3,09	35	18,04	153	78,86	194
1901.	-	-	-	-	6	2,89	36	17,39	165	79,71	207
1902.	-	-	-	-	6	2,89	36	17,39	165	79,71	207
1903.	Nem áll adat rendelkezésre										

Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1884-1903. 1884/2305, 1885/51, 1886/76, 1887/63, 1888/622, 1889/564, 1890/818, 1891/766, 1892/810, 1893/806, 1894/842, 1895/810, 1896/769, 1897/864, 1898/1008, 1899/410, 1900/204, 1901/210, 1902/219. sz.

Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1884-1903. 1884/2305, 1885/51, 1886/76, 1887/63, 1888/622, 1889/564, 1890/818, 1891/766, 1892/810, 1893/806, 1894/842, 1895/810, 1896/769, 1897/864, 1898/1008, 1899/410, 1900/204, 1901/210, 1902/219. sz.

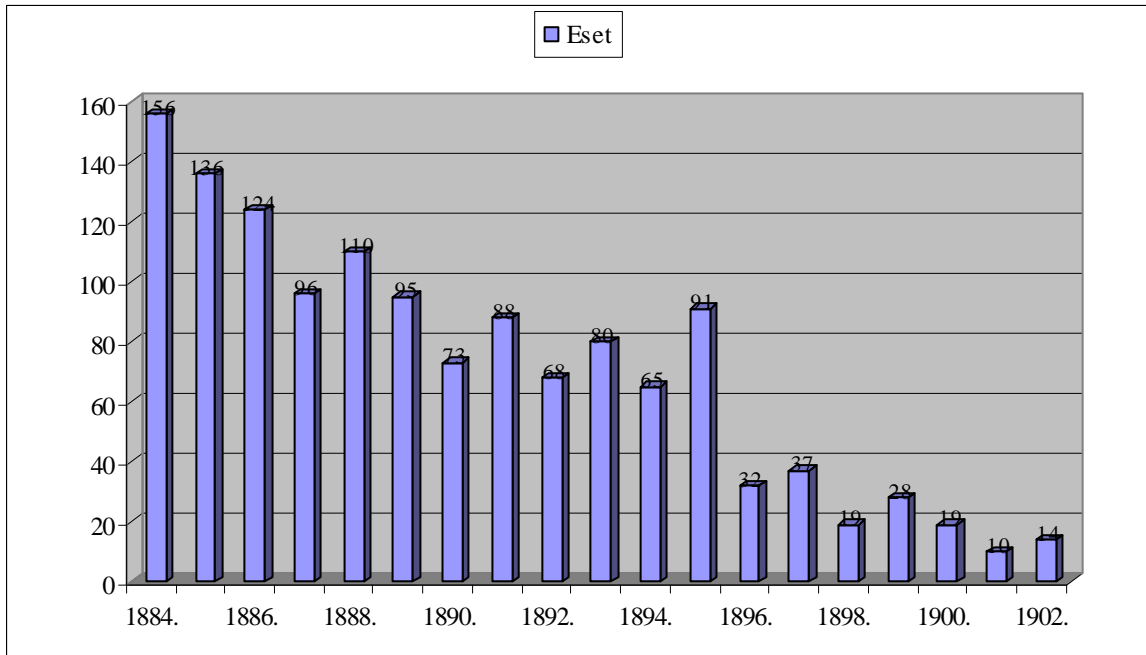
V. sz. melléklet

**A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot
teljesítő tagjai által tett feljelentések 1884-1902.**

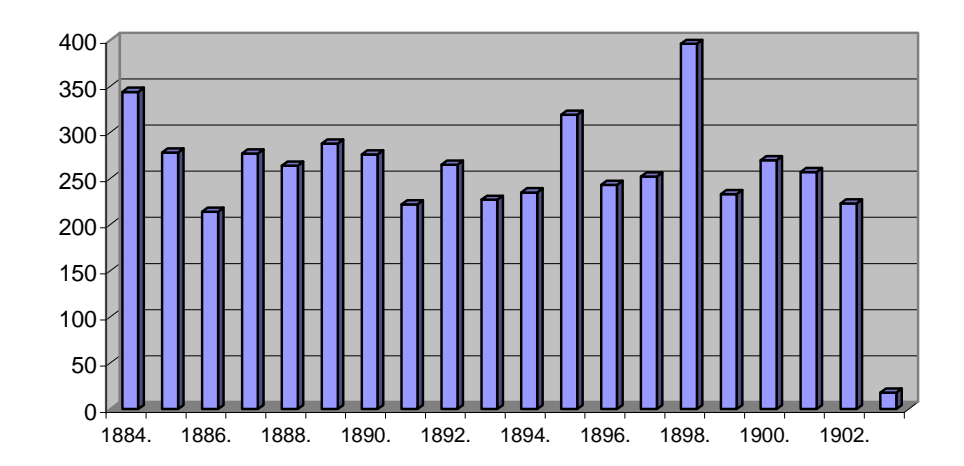
Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1884-1903. 1884/2305, 1885/51, 1886/76, 1887/63, 1888/622, 1889/564, 1890/818, 1891/766, 1892/810, 1893/806, 1894/842, 1895/810, 1896/769, 1897/864, 1898/1008, 1899/410, 1900/204, 1901/210, 1902/219. sz.

A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által felszólított szolgálat ellátása során végrehajtott elfogások 1884-1902.

Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1884-1903. 1884/2305, 1885/51, 1886/76, 1887/63, 1888/622, 1889/564, 1890/818, 1891/766, 1892/810, 1893/806, 1894/842, 1895/810, 1896/769, 1897/864, 1898/1008, 1899/410, 1900/204, 1901/210, 1902/219. sz.

A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által külön utasítás nélkül végrehajtott elfogások 1884-1902.

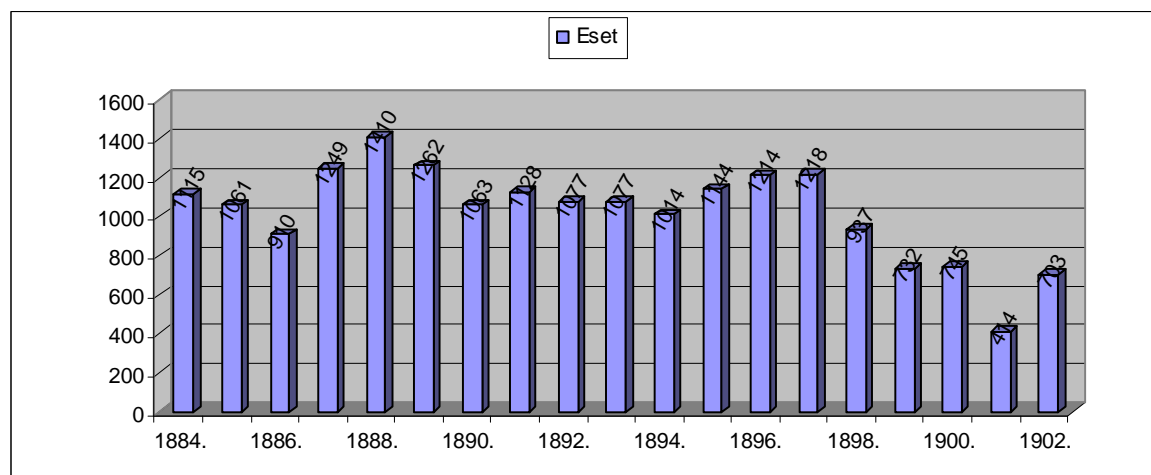
Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1884-1903. 1884/2305, 1885/51, 1886/76, 1887/63, 1888/622, 1889/564, 1890/818, 1891/766, 1892/810, 1893/806, 1894/842, 1895/810, 1896/769, 1897/864, 1898/1008, 1899/410, 1900/204, 1901/210, 1902/219. sz.

A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által regisztrált egyéb események és cselekmények 1884-1902.

	Lopás		Rablás		Tűzeset (Gyújtogatás)	
	Eset	%	Eset	%	Eset	%
1884.	158	48,8	3	0,9	104	32
1885.	193	43	0	0	129	28,7
1886.	208	54,6	0	0	119	31,2
1887.	195	45,2	7	1,6	158	36,6
1888.	147	41,2	0	0	157	44
1889.	210	48,4	0	0	138	31,8
1890.	237	43,9	1	0,2	248	45,9
1891.	164	52,9	0	0	130	41,9
1892.	157	47,3	3	0,9	158	47,2
1893.	119	37,6	2	0,6	154	48,7
1894.	111	32,9	2	0,6	192	57
1895.	92	36,2	0	0	162	63,8
1896.	113	38,4	1	0,3	158	53,7
1897.	146	42,6	0	0	162	47,2
1898.	149	47,6	1	0,3	137	43,8
1899.	116	41,6	2	0,7	161	56,3
1900.	147	47	2	0,6	155	49,5
1901.	105	44,9	4	1,7	117	50
1902.	133	45,9	2	0,7	136	46,9

Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1884-1903. 1884/2305, 1885/51, 1886/76, 1887/63, 1888/622, 1889/564, 1890/818, 1891/766, 1892/810, 1893/806, 1894/842, 1895/810, 1896/769, 1897/864, 1898/1008, 1899/410, 1900/204, 1901/210, 1902/219. sz.

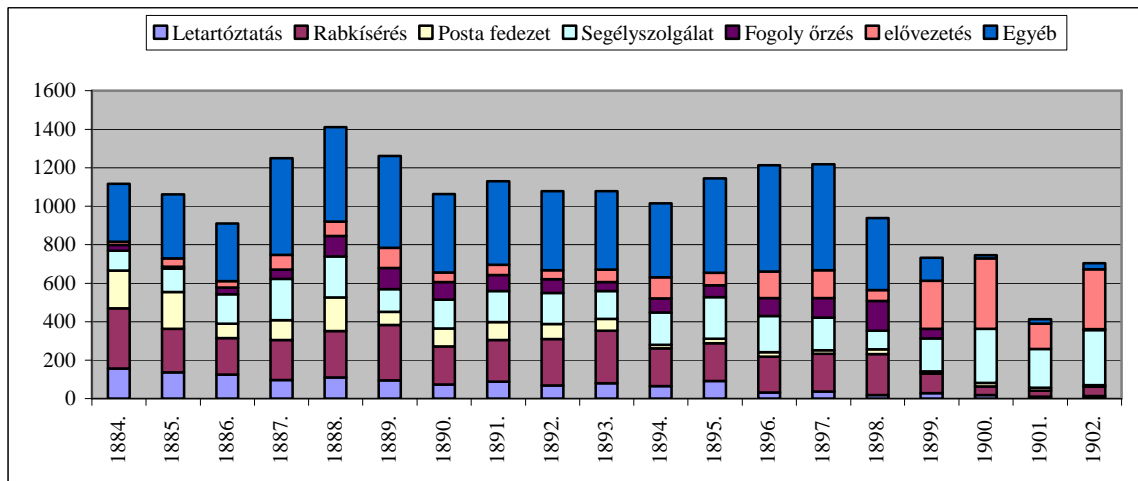
A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által felszólított szolgálat során megvalósított tevékenységek 1884-1902.

(Az adatok vonatkozásában az 1886., 1896., 1898., és 1899. évek egy-egy hónapjai hiányoznak, illetve 1901. év tekintetében 2 hónap hiányzik.)

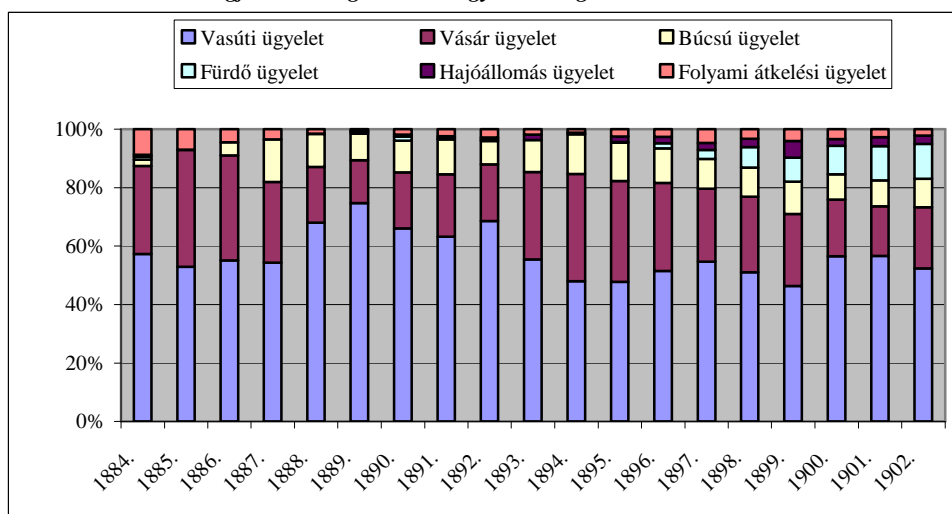
Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1884-1903. 1884/2305, 1885/51, 1886/76, 1887/63, 1888/622, 1889/564, 1890/818, 1891/766, 1892/810, 1893/806, 1894/842, 1895/810, 1896/769, 1897/864, 1898/1008, 1899/410, 1900/204, 1901/210, 1902/219. sz.

A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által a felszólított szolgálat részeként megvalósított tevékenységfajtaik egymáshoz való viszonya 1884-1902.

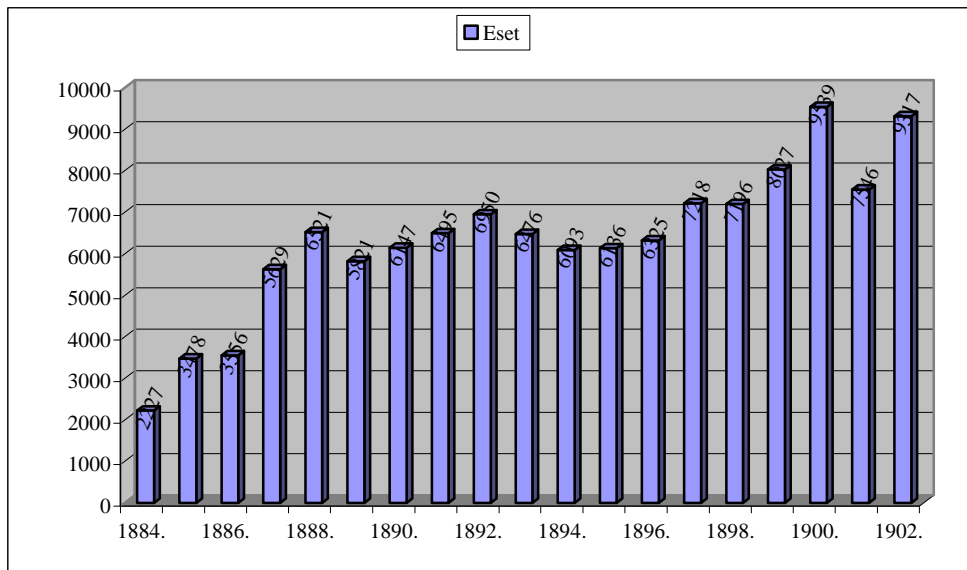
Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1884-1903. 1884/2305, 1885/51, 1886/76, 1887/63, 1888/622, 1889/564, 1890/818, 1891/766, 1892/810, 1893/806, 1894/842, 1895/810, 1896/769, 1897/864, 1898/1008, 1899/410, 1900/204, 1901/210, 1902/219. sz.

A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által megvalósított ügyeleti szolgálatok 1884-1902.

Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1884-1903. 1884/2305, 1885/51, 1886/76, 1887/63, 1888/622, 1889/564, 1890/818, 1891/766, 1892/810, 1893/806, 1894/842, 1895/810, 1896/769, 1897/864, 1898/1008, 1899/410, 1900/204, 1901/210, 1902/219. sz.

A Magyar Királyi Csendőrség Somogy vármegyében szolgálatot teljesítő tagjai által megvalósított éjjeli őr ellenőrzések 1884-1902.

Források: Somogy Megyei Levéltár Alispáni iratok 1884-1903. 1884/2305, 1885/51, 1886/76, 1887/63, 1888/622, 1889/564, 1890/818, 1891/766, 1892/810, 1893/806, 1894/842, 1895/810, 1896/769, 1897/864, 1898/1008, 1899/410, 1900/204, 1901/210, 1902/219. sz.